

بسمه تعالی

شناسایی جلبک همزیست زوگسانتله (*Zooxanthellae*) با گونه‌ای از مرجانهای آبسنگ‌ساز خلیج فارس (*Acropora clathrata*) به روش مولکولی

قوام مصطفوی پرگل^۱، شاه حسینی محمدحسن^۲، فاطمی سیدمحمدرضا^۱ و کاظمی بهرام^۳
۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات fatemi@tavana.net ، pargolmostafavi@yahoo.com ۲- دانشگاه آزاد اسلامی واحد
شهریار/شهر قدس- گروه میکروبی‌شناسی shahhosseiny@yahoo.com
۳- مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی و مولکولی - دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی - دانشکده پزشکی kazemi@sbmu.ac.ir

چکیده

آبسنگ‌های مرجانی دارای جوامعی همزیست از جلبک‌های تک‌سلولی نازک‌دار از جنس *Symbiodinium* می‌باشند. این جلبک‌های تک‌سلولی در اصطلاح زوگسانتله نامیده می‌شوند که از نظر رده‌بندی بسیار متنوع بوده و نقش مهمی در تأمین کربنات کلسیم برای مرجان‌ها و در نتیجه آهکی شدن آن‌ها ایفاء می‌کنند. تغییرات شدید حرارت، از جمله گرم شدن بیش از حد آب دریا از جمله عواملی است که باعث جدا شدن زوگسانتله از مرجان‌ها شده و باعث پدیده سفیدشدگی و در نهایت مرگ مرجان‌ها می‌گردد. به نظر می‌رسد که برخی از کلادهای (*Clades*) زوگسانتله مقاومت بیشتری نسبت به تغییر شرایط محیطی دارند. امروزه با استفاده از روش‌های مولکولی می‌توان این کلادها را شناسایی کرد. تاکنون در مناطق آبسنگی مختلف دنیا تعدادی از این کلادها شناسایی گردیده و کلادهای A، B، C، D، E و F گزارش شده است. در این تحقیق مرجان گونه *Acropora clathrata* از عمق حدود ۳/۵ متر جمع‌آوری شده و سپس در بافر نمکی DMSO نگهداری و توده جلبکی زوگسانتله با استفاده از بافر DNAB و دستگاه شستشو با هوا (Air Brush) از مرجان جدا گردید. DNA زوگسانتله مورد نظر با استفاده از بافر سنتیل تری منیل آمونیوم بروماید (CTAB) و استفاده از کلروفرم استخراج و قطعه مورد نظر به روش PCR (Polymerase Chain Reaction) تکثیر گردید. با استفاده از روش RFLP (Restriction Fragment Length Polymorphism) می‌توان کلاذ مورد نظر را شناسایی کرد. هضم آنزیمی با استفاده از آنزیم Taq I و Hha I صورت گرفت. بر مبنای نتایج حاصله مشخص شد که الگوی برش آنزیمی این مطالعه با الگوی انجام شده در حاشیه جنوبی خلیج فارس مقایسه و با هیچ کدام از کلادهای شناسایی شده در آن ناحیه مطابقت نداشت. محصول مورد نظر ساکنس گردید و نوع کلاذ آن E تشخیص داده شد. واژه‌های کلیدی: خلیج فارس، *Symbiodinium*، آبسنگ‌های مرجانی، زوگسانتله، PCR، RFLP و جزیره کیش

Molecular identification of symbiotic dinoflagellate (*Zooxanthellae*)

from *Acropora clathrata*, kish Island, northern Persian Gulf

Abstract

Scleractinian coral species contain communities of multiple symbiont taxa in the genus *Symbiodinium*. *Symbiodinium* is extraordinarily diverse, and consist of as many as six clades A, B, C, D, E and F. Seawater warming disrupted coral symbiosis, resulting in bleaching (loss of symbiotic zooxanthellae and/or a reduction in their per-cell pigment concentrations). Reef-building corals of the Persian Gulf are routinely subject to environmental harsh conditions including high salinity and seasonal temperature fluctuations. *In situ* studies have shown that some symbiont taxa are more resistant to bleaching caused by temperature stress. In this study molecular techniques were used to identify the symbiotic dinoflagellates (zooxanthellae) of reef corals on the basis of clade identification. Samples of coral (*Acropora clathrata*) collected from 3-6 meters depth by diving from eastern part of the kish Island in the northern Persian Gulf, Iran, and preserved in saline DMSO buffer. Coral tissue was removed from the underlying skeleton using an airbrush and modified DNAB buffer. DNA then was extracted from the cell using established methods involving CTAB and chloroform. Large subunit (LSU) ribosomal RNA (rRNA) genes were amplified by Polymerase Chain Reaction (PCR). The results show that PCR product is about 670bp and then Restriction Fragment Length Polymorphism (RFLPs) in PCR product was analyzed using TaqI and HhaI restriction enzymes. *Symbiodinium* types were classified by comparing the results obtained using RFLP by Baker(2003) in south part of the Persian Gulf. Accordingly, we found a new clade E that was then confirmed by sequencing.

مقدمه:

آبسنگ‌های مرجانی خلیج فارس بعلت شرایط خاص محیطی که شور و بالا و نوسانات شدید دمایی است، همواره تحت استرس می‌باشند. تشکیل آبسنگ‌های مرجانی بعلت همزیستی نوعی نازک‌دار تک‌سلولی به نام زوگسانتله (*Zooxanthellae*) با مرجان‌ها می‌باشد که متعلق به جنس *Symbiodinium* است. این جلبک تک‌سلولی تأمین کربنات کلسیم برای مرجان را بر عهده داشته و باعث آهکی شدن آنها و در نتیجه تشکیل آبسنگ‌های مرجانی

می‌شود (Birkeland, 1996). در پدیده سفیدشدگی مرجان‌ها که بعلت گرم شدن یا سرد شدن بیش از حد آب دریا در اثر عوامل مختلف جوی از جمله پدیده آل‌نینو می‌باشد، زوگسانتله‌ها از مرجان جدا شده و باعث سفید شدن و در صورت ادامه یافتن موجب مرگ مرجان‌ها می‌گردند (Baker, 2003). شناسایی زوگسانتله‌ها بر مبنای خصوصیات ظاهری امکان پذیر نبوده، بلکه با استفاده از روشهای مولکولی می‌توان کلاهای مختلف زوگسانتله را شناسایی کرد. امروزه این کلاها در آبسنگ‌های مرجانی نقاط مختلف دنیا، از جمله در ساحل جنوبی خلیج فارس حاشیه عربستان شناسایی شده است که شامل کلاهای A, B, C و D می‌باشند (Baker, 2003).

به نظر می‌رسد که برخی از این کلاها مقاومت بیشتری نسبت به تغییر شرایط محیطی دارند و حضور آنها باعث بقاء مرجان‌ها در شرایط نامساعد می‌گردد. در ایران تاکنون هیچ مطالعه‌ای در این زمینه صورت نگرفته و مشخص نیست که چه کلاهایی بر روی آبسنگ‌های مرجانی شمال خلیج فارس وجود دارند. در این تحقیق زوگسانتله‌های موجود بر روی یک گونه مرجان در حاشیه شرقی جزیره کیش با استفاده از روش PCR و RFLP مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روشها

گونه *Acropora clathrata* که جزء انواع شاخص و غالب مرجان‌های شاخه‌ای (Branching) است، از ساحل شرقی جزیره کیش از عمق حدود ۳/۵ متر نمونه‌برداری شد. نمونه‌ها در بافر نمکی 20% DMSO, 250mM EDTA (اشباع شده با NaCl) نگهداری و سپس با بافر DNAB (50mM EDTA, 0.4M NaCl) و با استفاده از دستگاه شستشو با هوا شسته شده و توده لزوج زوگسانتله از مرجان خارج گردید. با استفاده از بافر ستیل تری متیل آمونیوم بروماید (CTAB)، پروتئیناز K و کلورفرم DNA زوگسانتله استخراج و قطعه مورد نظر که ژن rRNA)

Large Subunit Ribosomal RNA Gene است، با استفاده از پرایمرهای اختصاصی (Rowan and Power, 1991)

به روش PCR تکثیر گردید (Baker, 2003).

اندازه محصول بدست آمده ۶۷۰ جفت باز بوده و بر روی آن هضم آنزیمی با آنزیم Hha I و Taq I صورت گرفت که نتیجه آن بر روی ژل آگارز ۲% مشاهده شد.

نتایج و بحث

الگوی الکتروفورزی محصول PCR پس از هضم با دو آنزیم Hha I و Taq I مورد بررسی قرار گرفت و مشخص شد که کلا این گونه مرجان از نوع E می‌باشد. پس از مقایسه این الگو با الگوی مربوط به نمونه‌های مربوط به حاشیه عربستان که با دو آنزیم فوق برش داده شده‌اند، به نظر می‌رسد کلاهی از زوگسانتله که بصورت همزیست بر روی این گونه مرجان در ساحل شرقی جزیره کیش زندگی می‌کند، با کلا حاشیه عربستان تفاوت دارد که فقط شامل کلاهای A, B, C, D می‌باشند. با انجام سکانس و مقایسه با Gene Bank این موضوع تأیید شد و کلا جدید جزء گروه کلا E می‌باشد.

در بررسی کلاهای حاشیه جنوبی خلیج فارس اینگونه به نظر می‌رسد که کلا D مقاومت بیشتری نسبت به تغییر شرایط محیطی داشته و شرایط نامساعد را بهتر تحمل می‌کند و گونه‌هایی از مرجان‌ها که دارای این کلا هستند، در برابر پدیده سفیدشدگی مقاومت بیشتری از خود نشان می‌دهند (Baker, 2003).

تشکر و قدردانی

با تشکر از پرسنل محترم مرکز تحقیقات بیولوژی سلولی و مولکولی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی خانم‌ها بندپور و سید و همچنین آقای محمدرضا شکر که نقش مؤثری در نمونه‌برداری این تحقیق بر عهده داشته‌اند.

منابع

1. Baker, C.A., Jones IV, S.H., and Lee, S.T. (2003). Symbiont diversity in Arabian corals and its relation to patterns of contemporary and historical environment stress (In press).
2. Birkeland, Ch., 1996. Life and death of coral reef. Chapman and Hall, London, P:536.
3. Rowan, R. and D.A., Power. 1991a. A molecular genetic classification of zooxanthellae and evolution of animal-algal symbiosis. Science 251:1348-1351.